

Ülevaade Euroopa Komisjoni määrusest koerte ja kasside heaolu ning jälgitavuse kohta

Detsembri keskel avaldas Euroopa Komisjon ettepaneku määruse kehtestamiseks koerte ja kasside heaolu ning nende jälgitavuse kohta. Ettepanek on vastuseks 74% Euroopa Liidu elanikele, kelle arvates peab kasside ja koerte heaolu olema tänasest paremini kaitstud. Lisaks võetakse arvesse teadlaste ja ühiskonna muutunud lähenemist loomade heaolule, näiteks kirjeldatakse, et „kannatus“ ei ole ainult negatiivne tunne vaid ka positiivse tunde puudumine.

Komisjon kirjeldab murekohana tänast olukorda, et kuigi osa loomi aretatakse, peetakse ja loovutatakse vastutustundlike tunnustatud ettevõtete poolt, liigub suur osa kasse ja koeri Euroopa Liidu turul (saabudes siia ka kolmandatest riikidest) tunnustega halvast tervisest või häirunud heaolust. Eelnõu kaaskirjas on kirjeldatud analüüsi tulemusi, et uue määruse nõuded ei too kaasa muudatusi täna tegutsevatele registreeritud kennelitele või kassikasvatajatele, sest nendes ettevõtetes peetavate loomade heaolu ja tervis on juba täna piisavalt head. Murettekitav olukord on varjupaikades, eriti neis, mis asuvad Lõuna- ja Ida-Euroopas, kus peetakse korraga liiga palju loomi. Lisaks kõigele eelnevale vajab kasside ja koerte „illegaalne kaubandus“ liikmesriikide ülest lahendust.

Selleks, et ennetada koerte ja kasside tervise ja heaolu probleeme ja, et tagada uute loomaomanike teadlikus loomade heaolust, võetigi arvesse nii vabatahtlike initsiatiivgruppide kui ka loomaarstide soovitusi ja tehti ettepanek reguleerida ELi õigusruumis kasse ja koeri puudutavaid heaolunõudeid.

Regulatsiooni peamised eesmärgid on:

- tagada minimaalsed loomaheaolu standardid aretuseks, kasvatamiseks ja pidamiseks nendele kassidele ja koertele, kes pärinevad teatud tunnustega ettevõtetest;
- parandada kasside ja koerte jälgitavust, keda pakutakse EL ühisturule müügi eesmärgil (sh ka veebikuulutused);
- Kirjeldada võrdsed nõuded kõikidele turul tegutsejatele, kes pakuvad koeri ja kasse müügiks või loovutuseks;
- rõhutada ettevõtetes loomade eest hoolt kandvate inimeste pädevuse vajadust;
- laiendada samad nõuded ka ELi turule kolmandatest riikidest tulevatele koertele ja kassidele.

Uus regulatsioon on osa ELi loomatervist ja loomade vedu puudutavast õigusruumist, ehk teatud määral täpsustub juba täna kehtiv nõue: registreerida kasse ja koeri pidavad ettevõtted ja eraisikud. Täna on kohustuslik identifitseerida ainult need loomad, kes ületavad riigipiire. Uus ettepanek on muuta kohustuslikuks ka nende loomade identifitseerimine, keda pakutakse müügiks või loovutuseks avalikult (nt veebis) ja kanda loomade andmed rahvusvahelisse andmebaasi.

Uus regulatsioon annab ette miinimumnõuded, mida peab liikmesriik järgima kõikide kasside ja koerte (sh lemmikloomad, väikestes kennelites või hoiukodudes peetavad loomad) pidamisnõuete reguleerimisel. Võimalus on igal liikmesriigil kehtestada rangemad nõuded, kuid neist tuleb komisjoni teavitada.

Mõned märksõnad ettepanekuks tehtud nõuetest:

- Määruse nõuded hakkavad kehtima nendele ettevõtetele (erisikud, varjupaigad, kennelid, hoiukodud, kassikasvatajad), kes:
 - o peavad rohkem kui kolme steriliseerimata koera või kassi ja selles ettevõttes sünnib rohkem kui kaks pesakonda koerapoegi/kassipoegi kalendriaastas;
 - o loomapoed, kus peetakse ükskõik millisel ajahetkel rohkem kui kolme koera ning rohkem kui seitset kassi.
 - o varjupaigad (hoiukodud), kus peetakse üle kümne koera või kahekümne kassi.

Kirjeldatud on loomaheaolu- ja -tervise tagamise põhimõtted, millest peab kinni pidama:

- nõuded ruumidele, söötmisele, sotsialiseerimisele, tervishoiule jne;
- aretus ei tohi viia edasi genotüüpe või fenotüüpe, mis halvendavad järglaste heaolu. Keelatud on suguluspaaritus vanemate ja järglaste, või vanavanemate ja järgmise põlvkonna järglaste vahel. Eraldi on välja toodud, et lühininaliste tõugude aretus ei ole keelatud, kui aretusprogrammis vähendatakse deformeerunud hingamisteede negatiivset mõju tervisele;
- looma loovutamisel või müügil peab uuele omanikule andma piisava info looma heaolu tagamiseks, sh selgitama, mis on vastutustundlik loomapidamine. Veebis loomade pakkumise juures peab olema selgelt väljendatud info: „Loom ei ole mänguasi. Looma ostmine või võtmine on elumuutev otsus. Loomaomanikuna on sul kohustus tagada looma tervis ja heaolu igal ajahetkel.“;
- ettevõtetes peavad töötama pädevad inimesed (kas haridus, väljaõpe või kogemus) ning üks kord aastas külastab ettevõtet loomaarst, kes annab nõu kindlaks määratud tingimuste osas;
- koerte ja kasside pidamine „konteinerites“ (Eesti mõistes väike puur, millega looma näiteks transporditakse või ajutiselt eraldatakse). Koerad peavad saama käia õues iga päev. Pidamisruumidesse peab pääsema loomulik päevavalgus;
- imetavat kassi ei tohi paaritada ega seemendada;
- vanemat kui 8-aastast koera ja vanemat kui 6-aastast kassi tohib paaritada ainult loomaarsti loal. Aretusest välja läinud looma ei tohi hukata või hüljata. Kirjeldatud on ka miinimumvanused aretuses kasutamisel;
- mitte ükski kehamuutev operatsioon ei ole lubatud (va loomaarsti poolt tuvastatud vajadus);
- edaspidi peavad peavad kõik kasside ja koerte aretajad saama enne tegevusega alustamist PTA poolt tegutsemiseks heakskiidu;
- määruse ettepanekus kirjeldatud ettevõtetest turule pakutavad loomad peavad olema kiibistatud ja kantud siseriiklikusse registrisse; andmebaasi tohib andmed kanda kas loomaarst või tema assistent; veebiplatvorm, millest uus potentsiaalne loomaomanik infoga tutvub, peab võimaldama lingi registrisse andmete kontrollimiseks. Väljaspool ELi sisse toodud loomad peavad olema registrisse kantud hiljemalt 48 tunni jooksul riiki saabumisest;
- liikmeriigid hakkavad koguma ja edastama kasside ja koerte heaolu puudutavaid andmeid Euroopa komisjonile iga kolme aasta tagant;
- rikkumiste karistused määrab iga liikmesriik ise.